

Carnica Proefstation Hulsbeek

Ab Kuypers

In het voorjaar van 1997 is in Oldenzaal het Carnica Proefstation Hulsbeek van start gegaan. Nu, bijna twee jaar later spreek ik met de beide initiatiefnemers, Johan Olde Dubbelink en Stef Leushuis. Een ontmoeting in Twente tijdens de allernatst periode van 1998, maar daaronder heeft ons gesprek niet te lijden gehad. Voor wie ze nog niet kent hier een kennismaking met twee gedreven imkers, die al vele jaren samen actief zijn in de selectie en teelt van koninginnen.

50 Na ruim twintig jaar ervaring in selectie en koninginnenteelt, gepaard aan een grote liefde voor de carnica's, gingen de twee vrienden Johan Olde Dubbelink en Stef Leushuis er toe over hun kennis te delen met wie het maar weten wil. Vanuit hun station, overigens gevestigd op drie lokaties (een thuis en twee in recreatiepark "t Hulsbeek"), worden larven, 'aangepaste' doppen en koninginnen beschikbaar gesteld. Behalve verspreiden van raszuiver en geselecteerd materiaal geven de heren bovendien uitgebreide voorlichting. Voorlichting over carnica, maar vooral over koninginnenteelt en het verder werken met de opgehaalde larven, doppen en moeren. 'Wij willen de mensen duidelijkheid geven,' aldus Johan en Stef, 'en instrueren hoe men wat moet doen. Een schriftelijke instructie voor de verdere werkwijze met een bij ons gekochte drieramer is in voorbereiding'. Tijdens hun jaarlijkse open dag wordt er niet alleen overgelarfd, er worden ook lezingen gegeven. Uiteraard over hun levenswerk, dat gestalte heeft gekregen in het proefstation "t Hulsbeek". Want een levenswerk mag de inspanning van beide heren wel genoemd worden, zo heb ik na het gesprek geconcludeerd.

Eergevoel

Gevraagd naar het waarom van al deze tijdrovende activiteiten is het eensluidende antwoord: 'Wij doen dit puur uit liefhebberij en vooral met een groot stuk idealisme. Wij willen allebei de allerbeste bijen hebben, daarin zit zeker ook een stukje eergevoel. Hiermee bedoelen we niet dat carnica's de beste bijen zijn. Wij proberen het beste te bereiken door een strenge selectie en keuring van ons materiaal. Vooral voor de kleine imker zetten wij ons in waar het gaat om de verspreiding van goed materiaal, op hen is ons werk gericht. Voor hen zijn ook onze lezingen en

voorlichting bestemd.'

Dat dit eergevoel alles behalve een commerciële aangelegenheid is moge blijken uit het feit dat larven gratis kunnen worden opgehaald, terwijl voor de doppen en koninginnen een kleine vergoeding wordt gevraagd. 'Wij hoeven hier niets aan te verdienen, we doen het niet om het geld. Dan kan je beter parkieten gaan kweken. Maar, we willen er eerlijk gezegd ook niet op toeleggen. Spelen we in een jaar zo'n beetje quitte dan zijn we dik tevreden.'

Duitse lijnen

Het is niet alleen het 'vlakbij de Duitse grens wonen' waarom zij zich heel erg op Duitsland richten. Zij verklaren dit als volgt: 'Natuurlijk, wij zitten dicht bij de Duitse grens. Maar nog belangrijker voor ons is dat men daar al 30 jaar selectie met carnica's achter de rug heeft. Het wiel hoeft uiteindelijk niet nog eens opnieuw te worden uitgevonden.' Behalve voor hun materiaal hebben zij ook voor hun kennis contacten met belangrijke telers en selecteurs in Duitsland. Zij hebben zelfs bij onze Oosterburen (in Oldenburg) een cursus gevolgd, speciaal voor mensen die aan selectie doen en een proefstation runnen. Overigens met goed resultaat. Trots wordt mij het certificaat, aldaar behaald, getoond. Bij de keuring van de door hen geteelde koninginnen en de volken die daaruit groeien hanteren zij dezelfde normen als in Duitsland.'

Werkwijze

Hoewel het voor dit artikel te ver zou voeren om uitgebreid op allerlei finesses van de bezigheden van Johan en Stef in te gaan, hierbij toch een korte samenvatting van de werkwijze. 'Op zijn simpelst gezegd komt ons werk er op neer, dat wij goed materiaal ophalen, dit keuren, daar moeren van telen, doppen van aanblazen en verspreiden. Wij kopen bevruchte koninginnen en werken met vier verschillende lijnen. Van elke lijn beginnen wij met acht volken. Het volgende jaar blijven er van elke lijn twee volken over, die wij het best geschikt vinden om mee verder te gaan. Eentje om direct uit te larven en dergelijke, het andere is in feite een reserve volk. De koninginnen die wij uit het aangeschafte materiaal telen en die zuivere carnica volken moeten voortbrengen worden op de Duitse eilanden bevrucht. De koninginnenteelt en de verkoop van bevruchte

moeren doen we ook een beetje om enigszins uit de kosten te kunnen komen.'

Strengere controle

Van onze raszuivere koninginnen telen wij ook F1's na. Die worden niet alleen voor onze eigen productievolken gebruikt, we doen dit vooral ook om na te gaan of onze moeren goede nakomelingen opleveren. Uiteindelijk leveren het bijna altijd F1's op, waarmee de mensen die bij ons larven komen ophalen, verder werken. Veel van onze afnemers laten hun koninginnen standbevruchten, zij willen natuurlijk wel weten hoe die F1's het straks gaan doen.'

Al met al is het bij al de acties van deze selecteurs een voortdurend keuren en testen. Bij dit alles kan het 'hete' onderwerp van Amerikaans vuilbroed (AVB) natuurlijk niet achterwege blijven. Geen enkele geheimzinnigheid daarover overigens wanneer ik dit ter sprake breng.

'Bij ons gaat geen larfje weg voor het volk van waaruit het afkomstig is bij het ID/DLO in Lelystad is gekeurd op AVB. We weten zeker dat wij vrij van vuilbroed zijn. Bovendien hebben we dit jaar meegedaan aan een uitgebreid AVB-onderzoek, dat door Job van Praag in Celle is opgezet en zich vooral richtte op het gebied langs de Nederlandse grens. Gezien het feit dat wij al jaren lang contacten met Celle onderhouden was een uitnodiging van Van Praag wel logisch.'

Meer activiteiten

Behalve het werk op de eigen proefstand zijn Johan

'Hulsbeek', carnica proefstation. Johan Olde Dubbelink (r) en Stef Leushuis (l)

en Stef ook betrokken bij het 'doppenproject'. Naar eigen zeggen loopt dit nog niet echt geweldig, maar toch blijven zij betrokken bij dit gebeuren. 'Misschien dat er, behalve allerlei zaken die nog lang niet zijn uitgediscussieerd, ook wat meer publiciteit aan gegeven zou moeten worden. In Bijen bijvoorbeeld, lezen we hier maar weinig over. Daar komt wat onszelf betreft nog bij, dat wij ons in tegenstelling tot het doppenproject voornamelijk richten op mensen die zelf koninginnen willen opkweken, bijvoorbeeld met een starter. De ideeën van het project en ons station lopen dus niet helemaal parallel.'

Ook worden er regelmatig lezingen over het telen en selecteren gegeven. Vooral Stef is hiervoor de aangewezen man. Dat het daarbij meer verenigingen 'op afstand' zijn waar dat gebeurt, dan die uit eigen omgeving verbaast hen beiden enigszins. 'Het lijkt wel of men vindt dat zij het allemaal wel weten.'

'De belangstellenden voor onze larven en koninginnen komen overigens uit het gehele land. Behalve tijdens onze eigen jaarlijks open dag, staan we ook op de bijenmarkt in Veenendaal. Daar leveren we vooral 3-ramertjes, waarmee imkers die geen koninginnenteelt willen doen, zo aan de slag kunnen.'

Geen probleem

Stef en Johan zijn zeer fervente carnica-imkers. Toch zullen zij nooit deze 'typische voorjaarsbij' willens en wetens aan imkers opdringen. 'Wij hebben eerlijk gezegd geen enkel probleem met wat voor imker en met welk bijenras dan ook. De onderlinge contacten met anderen (Buckfastimkers o.a.) zijn, anders dan misschien wel eens wordt verwacht, uitstekend.' 'Het belangrijkste van onze liefhebberij is vooral de techniek van het selecteren, de verbetering van de bij. Een werk overigens waarvan wijzelf ook nog steeds leren. Want ook bij ons, ondanks onze ervaring van zoveel jaren, gaat er echt nog wel eens iets mis of loopt iets anders dan wij hadden verwacht. Eén ding staat echter vast, we leveren goed materiaal. Mocht echter toch eens blijken dat er iets mis is gegaan met onze levering, dan zorgen wij voor vervanging.'

Tot besluit van dit verslag:

de schriftelijke instructies zijn gratis verkrijgbaar. Een envelop met uw naam en een postzegel opsturen naar: J. Olde Dubbelink, Hulstlaan 9, 7573 CS Oldenzaal of S.A. Leushuis, Deurningestraat 36, 7561 RP Deurningen.

De open dag voor 1999 zal eind mei plaatsvinden. De juiste datum zal in Bijen worden bekendgemaakt.